

INSIDER

PUBLISKIE IEPIRKUMI

Kā palielināt noslēgta iepirkuma līguma cenu un nodrošināties pret izslēgšanu darbinieku algu dēļ?

DRĪKST PALIELINĀT JAU NOSLĒGTO IEPIRKUMA LĪGUMU

Likumi līdz šim aizliedza palielināt jau noslēgtu iepirkuma līgumu cenu, ja vien pasūtītājs līguma projektā nebija paredzējis precīzu cenas izmaiņu aprēķināšanas mehānismu un iemeslus. Piemēram, puses drīkstēja indeksēt būvdarbu iepirkuma līguma summu inflācijas dēļ. Jaunākie likumu grozījumi atļauj esošo un turpmāko iepirkuma līgumu cenu palielināt vienkārši vienojoties.

Saskaņā ar Eiropas Savienības tiesas praksi, iepirkuma līgumu grozīt ir aizliegts, ja saskaņā ar jaunajiem noteikumiem (a) iepirkumā būtu varējuši piedalīties noraidītie kandidāti vai būtu pieļaujami iepriekš neatbilstoši piedāvājumi, (b) tiek paplašināts iepirkuma apjoms vai (c) līguma ekonomiskais līdzsvars mainās par labu izpildītājam.

Šo aizliegumu varēja apiet, ja grozījumus un to veikšanas veidu:

- (1) paredzēja pats līguma projekts; vai
- (2) precizēja sarunu procedūrā; vai
- (3) pretendentu aizstāja ar citu reorganizācijas dēļ.

No 4.jūnija iespējams palielināt līgumcenu uz jauna, likumiska pamata. Šo iespēju neietekmē līguma izmaiņu būtiskums. Izmaiņu iemesli ir jaunas Direktīvas 2014/24/ES noteikumu ieviešana un iespēja atrisināt strīdus par to projektu izmaksu pieaugumu, kurus finansē no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem. Direktīvas noteikumi precīzi paredz jaunus līgumu grozīšanas nosacījumus, kurus turpmāk būs jāņem vērā gan Latvijas, gan Eiropas Savienības tiesai.

Turpmāk puses drīkstēs bez iepriekšējas norunas grozīt iepirkuma līgumus, palielinot līgumcenu:

- (1) preču un pakalpojumu piegādēm – par 10% no sākotnējās līgumcenas, kamēr galīgā summa nepārsniedz robežvērtību (lūdzu skat. tabulu ziņu lapas beigās);
- (2) būvdarbiem – par 15% no sākotnējās līgumcenas, kamēr galīgā summa nepārsniedz robežvērtību (lūdzu skat. tabulu ziņu lapas beigās).

Līgumcenas palielinājumi viena līguma ietvaros jāskaita kopā. Savukārt, ja grozāmajā līgumā puses paredzēja indeksēt līgumcenu, tad cenas palielināšana attiecas uz indeksējamo bāzi, nevis gala summu pēc indeksācijas.

2015.gada 11.jūnijs

Katrine Pļaviņa

Publisko iepirkumu prakses
vadītāja

LL.M. (Georgetown)

katrine.plavina@vilgerts.com

Debora Pāvila

Partnere

M.Jur., PhD cand.

debora.pavila@vilgerts.com

Lai arī grozījumu anotācija neskaidro šīs jaunās iespējas ietekmi uz budžetu, prognozējam, ka pasūtītāji budžetos sāks rezervēt naudu iepirkuma līguma sadārdzinājumiem, īpaši būvdarbos. Gaidāmās budžeta konsolidācijas apstākļos naudas rezervēšana varētu novest pie zemākām iepirkumu cenām, jo pasūtītāji taupīs sadārdzinājumiem nepieciešamās summas.

Vēl viens risinājums, kuru jau šodien izmanto pasūtītāji, ir iekļaut līgumos noteikumus, ka iepirkuma līguma summa nav grozāma nekādos apstākļos. Lai arī turpmāk likums neliegs pacelt līguma summu par spīti šādiem līguma noteikumiem, pasūtītāji visdrīzāk neatkāpsies no savas nostājas. Ja esat nonākuši šādā situācijā, labprāt palīdzēsīm Jums to atrisināt.

IEPIRKUMOS NO 1.AUGUSTA VĒRTĒS PRETENDENTA DARBINIEKU ALGU LĪMENI

No 2015.gada 1.augustā pasūtītājiem būs jāvērtē, vai Latvijā reģistrēta pretendenta darbinieku algas ir pietiekami lielas. Šis vērtējums turpmāk būs daļa no nepamatoti lēta piedāvājuma analīzes un ietvers Valsts ieņēmumu dienesta (“VID”) pārbaudi.

Vēl 2010.gadā Saeima ieviesa līdzīgu regulējumu Publisko iepirkumu likumā (“PIL”). Tas paredzēja automātiski izslēgt no dalības iepirkumā tos pretendētus vai kandidātus, kuru darbinieki saņēma mazāk kā 70% no vidējās algas nozarē.

Satversmes tiesa atzina šo normu par neatbilstošu vienlīdzības principam, jo pasūtītājs nedrīkstēja izslēgt pretendētus, kuru darba alga bija virs 70%, pat ja tie nemaksāja darbaspēka nodokļus. Advokātu birojs VILGERTS pierādīja šīs atšķirīgas attieksmes nepamatotību Satversmes tiesā.

Tomēr Finanšu ministrija un VID nav atkāpušies no iespējas noķert nodokļu nemaksātājus ar PIL palīdzību. Tādēļ Saeima ir atjaunojusi minimālā atalgojuma prasības, pārformulējot tās kā obligātu nepamatoti zemas cenas kritēriju.

Kā pasūtītāji identificēs potenciāli izslēdzamos pretendētus?

Saeima 2014.gada 2.oktobrī papildināja PIL 48.pantu, dodot pasūtītājiem iespēju atzīt piedāvājumu par nepamatoti lētu un izslēgt pretendentu no tālākas dalības iepirkumā, arī ja izpildās visi turpmākie kritēriji:

- (a) kaut viens tā vai apakšuzņēmēju darbinieks
- (b) iepriekšējo 12 mēnešu perioda
- (c) pirmajos deviņos mēnešos
- (d) saņem mazāk kā 80%
- (e) no profesijas vidējās stundas tarifa likmes un
- (f) VID neredz tam attaisnojumu.

Kā pasūtītājs pārbaudīs pretendenta darbinieku atalgojuma līmeni?

VID vidējo stundas tarifa likmi nosaka, saskaitot EDS datus par nostrādāto stundu skaitu, darba vietu skaitu, atalgojumu un tā likmi stundā. Līdz ar to, pārbaudot darbinieka pārāk zemo algu, tas pārbaudīs pretendenta EDS

deklarēto datu atbilstību realitātei. Tas var ietvert arī VID pārbaudi pretendenta birojā.

No 1.jūlija pretendenti varēs pārbaudīt savu atbilstību šīm prasībām Elektroniskajā deklarēšanās sistēmā (“EDS”). EDS darba devēja pārskatā darba ņēmēju griezumā būs redzams vidējās stundas tarifa likmes salīdzinājums ar konkrētā pretendenta darbinieku atalgojumu. Turpat arī pretendents varēs izdrukāt izziņu par atalgojuma līmeni, kas jāpievieno piedāvājumam.

Ja šī izziņa norādīs kaut vienu pārāk zemu darbinieka atalgojumu, tad iesakām pretendentam jau uzreiz pievienot piedāvājumam skaidrojumu par tā iemesliem. Pasūtītājam arī būs pienākums piedāvājumu vērtēšanas laikā tādu pieprasīt un lūgt VID to izvērtēt.

Kā pretendentam nodrošināt atbilstību?

Jau šodien uzņēmuma grāmatveži vai darbinieki, kas atbild par datu ievadi EDS, var salīdzināt uzņēmuma datus ar vidējās stundas tarifa likmi Latvijā. Nesakrītību gadījumā iesakām:

- 1. solis** Saprast, kādēļ darbinieka atalgojums ir zemāks par 80% no vidējās stundas tarifa likmes. Piemēram, pārbaudīt amata klasifikācijas kodu;
- 2. solis** Kopā ar uzņēmuma juristu un advokātu biroju VILGERTS pārbaudīt tos dokumentus, kuri nosaka un uzskaita darbinieku atalgojumu;
- 3. solis** Sagatavot pamatojumu, kādēļ šis atalgojums ir objektīvi zemāks kā vidēji valstī, un, ka uzņēmums maksā darbinieku nodokļus pilnā apmērā.

Rezultātā pretendentam būs paskaidrojumi, kurus tas varēs iesniegt pasūtītājam, iespējams jau kopā ar EDS izdruku par neatbilstošu darbinieku atalgojumu. Savukārt VID pārbaudes gadījumā tas būs pārlicināts par iekšējo dokumentu atbilstību uzņēmuma datiem EDS un objektīvām atkāpēm no vidējās stundas tarifa likmes.

Ja pasūtītājs neņem vērā šos skaidrojumus vai VID neatzīst godīga nodokļa maksātāja darbinieku atalgojumu par pamatotu, iesakām pretendentiem vērsties IUB. Ja IUB neatceļ pasūtītāja lēmumu izslēgt pretendentu no turpmākas dalības iepirkumā, tad iesakām apstrīdēt šo PIL prasību atbilstību Satversmei. Mēs jau esam novērsuši netaisnīgu izslēgšanas kārtību Satversmes tiesā.

CITAS IEROSINĀTĀS IZMAIŅAS PUBLISKO IEPIRKUMU PROCEDŪRĀS

Ministru kabinets ierosinājis arī turpmāk minētos grozījumus publisko iepirkumu norisē. Tie stāsies spēkā š.g. septembrī, ja Saeima tos pieņems.

- (1) Pretendenti varēs iesniegt izziņas, kuras izdotas sešus mēnešus pirms piedāvājumu iesniegšanas dienas;
- (2) Pretendentu izslēgšanas noteikumi attieksies uz 2.pielikuma B daļas pakalpojumiem;
- (3) Metu konkursu piemēros iepirkumiem, kuru līgumcena ir vismaz 42,000 EUR;
- (4) IUB lēmumus paziņos tikai ar publikāciju savā mājas lapā, nevis nosūtot dalībniekiem.

Saeima noraidīja ieceri par depozīta maksu sūdzībām par lielajiem iepirkumiem. Tomēr tā izveidoja darba grupu tāda risinājuma atrašanai, kas atturētu pretendētus iesniegt nepamatotas sūdzības.

Robežvērtības iepirkuma publikācijai Oficiālajā Vēstnesī

Centralizētās iepirkumu institūcijas	Būvdarbu līgumi, būvdarbu koncesijas līgumi, daļēji finansēti būvdarbu līgumi		5,186,000 EUR
	Visi līgumi par 2.pielikuma B daļas pakalpojumiem, atsevišķi telekomunikāciju un pētniecības pakalpojumi; visi metu konkursi par šiem pakalpojumiem un visi daļēji finansēti pakalpojumi		207,000 EUR
	Visi līgumi par 2.pielikuma A daļas pakalpojumiem, izņemot metu konkursus par atsevišķiem telekomunikāciju un pētniecības pakalpojumiem		134,000 EUR
	Visi piegāžu līgumi, kas nav aizsardzības jomā		134,000 EUR
	Piegāžu līgumi aizsardzības jomā	V. pielikumā norādītās preces	134,000 EUR
		Citas preces	207,000 EUR
Pārējie pasūtītāji	Būvdarbu līgumi, būvdarbu koncesijas līgumi, daļēji finansēti būvdarbu līgumi		5,186,000 EUR
	Visi pakalpojumu līgumi, visi metu konkursi, daļēji finansēti pakalpojumu līgumi, visi piegāžu līgumi		207,000 EUR

Zvērinātu advokātu birojs VILGERTS

Mēs esam viens no vadošajiem komerciesību advokātu birojiem Latvijā ar saistītajiem birojiem Igaunijā, Lietuvā un Baltkrievijā. Mēs palīdzam vietējiem un starptautiskiem klientiem vienkāršās un ļoti sarežģītās lietās.

Mēs esam vairāk kā 20 juristi ar spēcīgu akadēmisko izglītību un izpratni par komercdarbību.

Klientu lietas uztveram personīgi un piedāvājam efektīvus risinājumus mērķa sasniegšanai.

Publisko iepirkumu prakses grupa

Katrīne Pļaviņa
Juriste
Mob.tel. +371 26 164 110
katrine.plavina@vilgerts.com

Debora Pāvila
Partnere
Mob.tel. +371 29 149 110
debora.pavila@vilgerts.com

Lāsma Freiberga
Juriste
Mob.tel. +371 29 744 945
lasma.freiberiga@vilgerts.com

Kontaktinformācija

Latvija:	Elizabetes iela 33, LV-1010, Rīga	latvia@vilgerts.com
Lietuva:	Vilniaus g. 31, LT-01402, Viļņa	lithuania@vilgerts.com
Igaunija:	Tõnismägi 3A, 10119, Tallina	estonia@vilgerts.com
Baltkrievija:	Timiryazeva 72, 6.stāvs, 220035, Minska	belarus@vilgerts.com